

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КУРСІВ ЗА ВИБОРОМ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

Т.В. Коршевнюк, кандидат пед. наук, старший науковий співробітник

У розроблених навчальних програмах курсів за вибором з біології і хімії для профільної школи виразно простежуються кілька змістово-цільових ліній їх опанування. Перша лінія пов'язана з розвитком компетентностей (предметної, ключових або їх елементів), друга – з особистісним саморозвитком старшокласників, третя – з мотивацією навчання. Поліелементним складом ліній детерміновано необхідність використання комплексного підходу до оцінювання результатів навчання означених курсів.

Відповідно до компонентів предметної компетентності для оцінювання результатів опанування змісту розроблених курсів визначено когнітивний, діяльнісний, аксіологічний критерії. Їх конкретизовано в показниках, які дають можливість виявити рівні досягнення результатів навчання, і методиках, що відстежують показники. Показники когнітивного критерію – оперування основними поняттями змісту конкретного курсу і розуміння причиново-наслідкових зв'язків; для оцінювання показників використовують тестування й анкетування учнів за розділами й темами курсу, методи графічної організації знань (наприклад, кластери, схеми, матриці). Показники діяльнісного критерію (знання способів, прийомів, алгоритмів, етапів діяльності; розуміння і усвідомлення вибору своїх дій; уміння планувати і провадити свою діяльність відповідно до поставленої мети і норм поведінки) визначаються за результатами виконання завдань, що мають критеріально-орієнтований і творчий характер. Аксіологічний критерій визначається показниками усвідомлення видів особистих і соціальних цінностей, наявністю особистісної позиції, розуміння необхідності відповідального вибору особистісних ціннісних орієнтацій, які можливо оцінити з допомогою есе, індивідуальних інтелект-карт, творчих робіт, експертної оцінки.

Комплексний підхід включає рефлексивний критерій, який характеризується здатністю учнів усвідомлювати свої можливості у навчанні, оцінювати способи діяльності, контролювати її хід і результат, змінювати способи виконання, адекватно оцінювати причини своїх успіхів/невдач у навчанні, оволодінням способами життєвого і професійного самовизначення. Для відстеження цих показників використовуються завдання, змістом яких виступають рефлексивні уміння, проводяться анкетування і самооцінювання.

У дослідженні необхідною умовою і ще одним результатом навчання курсів за вибором є мотивація, тож комплексним підходом передбачено оцінювання її сформованості, включаючи соціальні і навчально-пізнавальні мотиви учнів профільної школи, допитливість та інтерес до нового змісту і способів розв'язування проблем, мотивацію самоосвіти.

Результати навчання, досягнуті учнями у процесі вивчення курсів за вибором й визначені на основі комплексного підходу, виступають одним з індикаторів ефективності розробленого навчально-методичного забезпечення, дозволяють визначити вектори його удосконалення.